

Ratapinyada comuna

Pipistrellus pipistrellus

Família Vespertilionidae

Per Gemma Carrasco i David García

Com és?

La ratapinyada comuna, amb una longitud de cos de 3-5 cm, una envergadura de 18 a 24 cm i un pes d'uns 5 g, és una de les espècies més petites que podem trobar a les nostres illes. Té el pèl dorsal color marró daurat, i la zona ventral és una mica més clara. Les parts sense pel són de color marró fosc. Les orelles són menudes i curtes, de forma triangular, i tenen un tragus patent, característic d'aquest gènere, amb la punta arrodonida.

Els polsos ultrasònics, amb freqüència màxima al voltant de 45 khz, es caracteritzen per iniciar-se amb una freqüència modular que al final del pols es va fent constant.

S'alimenta de petites mosques i mosquits, que captura amb el seu vol

ràpid a uns 2-3 m del terra. Els seus moviments són àgils i erràtics, ja que fa girs bruscos quan detecta una possible presa i l'encalça. Quan les preses són abundants, poden caçar en grups de 3-4 exemplars, però si escassegen tornen agressius i defensen el seu territori de caça enfront els altres individus mitjançant reclams socials.

Quins són el seus costums?

La ratapinyada comuna és l'espècie de quíropter més freqüent als entorns urbans. És fàcil veure-la durant les nits d'estiu caçant insectes a les llums dels fanals dels nostres pobles i ciutats. No obstant això, i malgrat que mostri una marcada preferència pels ambients urbans i periurbans, és un quíropter ubiqüista, molt flexible a l'hora de triar un

hàbitat, així que és capaç de viure a una àmplia varietat de llocs.

Utilitza com a refugi petites esquerdes en edificacions, on es poden concentrar gran quantitat d'individus, ja que és aquesta una espècie molt gregària. Aprofiten petits espais, com els que troben baix de les teules, encletxes de finestres, juntes de dilatació, etc. En edificis tranquils, poden ocupar grans espais coberts, i formar colònies nombroses. A l'hivern, però, són més solitaris i els podem trobar de forma aïllada o en petits grups.

Poden ocupar tant edificis en ús com abandonats, antics o de nova construcció, altres construccions com ponts, túnels, mines, etc. En ocasions també es poden refugiar a soques d'arbres, cavitats subterrànies...

Aquesta espècie també aprofita les caixes-refugi instal·lades a diferents indrets de les illes, sobretot a aquelles zones on no disposa de refugis naturals per amagar-se. És, juntament amb altres espècies del gènere *Pipistrellus*, una espècie que es veu afavorida per aquesta mesura de col·locació de caixes-refugi a ambients on manquen els refugis naturals, com són per exemple les zones humides.

Els joves comencen a ser sexualment actius a la seva primera tardor. L'aparellament ocorre a finals d'agost i setembre, època en què els mascles tornen territorials i formen harems de més de 10 femelles, atraient-les amb els seus cants socials. El part no tindrà lloc fins a la primavera següent, quan les femelles ocupen les colònies de cria, que poden ser de 50-100 animals. Normalment tenen un sol petit, a mitjans juny o principis de juliol, però no són rars els parts dobles. Les joves ratapinyades són independents a les 4 setmanes, moment en què es dispersa la colònia de cria.

A quines illes la podem trobar?

La ratapinyada comuna és una espècie amplament distribuïda a les illes, encara que es troba absent a Cabrera i a alguns illots de l'arxipèlag. És un dels quíropters més abundants del nostre territori, que ocupa la major part dels ecosistemes insulars, des de les zones litorals fins als paratges de la Serra Tramuntana.

Les seves amenaces i mesures per a la seva protecció.

Encara que sigui la ratapinyada més comuna i de més extensa distribució a tot Europa, diversos estudis han mostrat una intensa regressió de

les poblacions a diferents indrets. A les nostres illes no es disposa d'informació sobre la magnitud de la població i el seu estat de conservació.

La causa de la minva de les poblacions sembla ser l'ús de substàncies tòxiques, tant en el tractament de

fustes dels edificis que ocupen, com l'acumulació de pesticides d'ús agrícola i forestal. Per altra banda, a les darreres dècades, aquesta espècie, a causa del seu fort caràcter sinantròpic, pot haver patit les conseqüències del rebuig a la seva presència, amb foragitament de colònies, molèsties intencionades, etc. a més de desaparició de colònies per restauració d'habitatges, esbucament d'edificis antics, etc.

Resulta necessària la conscienciació de la població per evitar danys al quíropters per falses creences o pors infundades. Les colònies als edificis haurien de ser vistes com una oportunitat per poder gaudir d'aquests animals, i no com un problema. Quan les colònies provoquin molèsties reals, i no es pugui compatibilitzar la seva presència amb els humans, s'han de prendre les mesures necessàries per tal que el perjudici a la colònia sigui mínim. Per aquesta raó s'haurà de comptar amb el consell d'experts i el permís de l'autoritat competent. •

